

ANNEX 5 DEL

PACTE **DASIG**
Pacte per a la Diversitat Afectiva, Sexual i d'Identitat de Gènere

ANNEX 5. Glossari Bàsic

A continuació, presentem un breu i bàsic **glossari** que ens ajudarà a entendre les diferències dins el col·lectiu LGTBIQ, així com altres termes associats a la temàtica.

Homosexualitat: és l'interès i l'atracció sexual, emocional, romàntica i afectiva cap a les persones del mateix sexe.

Homosexual: que sent atracció sexual envers els individus del mateix sexe.

Gai: per tal de distanciar-se del terme “homosexual” arran de la revolta de Stonewall el 1969, es va reivindicar l'ús de la paraula *gai* d'origen provençal i que vol dir “alegre” o “murri”. Inicialment tenia un caràcter transgressor. Actualment, però, ha perdut el caràcter reivindicatiu i s'ha mercantilitzat.

Lesbiana: inicialment el terme *gai* feia referència tant a les dones com als homes atrets per les persones del mateix sexe. Tot i això, com ja havia passat amb la paraula *homosexual*, les dones quedaven invisibilitzades. Per això van crear el terme *lesbiana*, que deriva de l'illa Lesbos (actual Mitilene) on al segle VI abans de Crist la poetessa grega Safo ensenyava música, poesia i d'altres arts a noies per les quals sentia atracció sexual.

Bisexual: es refereix a les persones que se senten atretes per les persones d'ambdós sexes.

Intersexuals: persones que neixen amb genitals ambigus.

Trans: terme que es pot referir tant a les persones *transsexuals* com a les persones *transgènere*. Fa referència a persones que viuen en un gènere que no és el que els ha estat assignat en néixer, independentment de si s'han sotmès o no a modificacions corporals. Aquest és un terme independent de l'orientació sexual (una persona transsexual pot ser homosexual, per exemple)

Transsexualitat: situació en la que la identitat sexual (sentir-se home o dona) no es correspon amb el sexe de naixement (sexe biològic) i comporta la necessitat d'adequar el cos al sexe que se sent com a propi, recurrent si és necessari, a un tractament hormonal i quirúrgic.

Transsexuals: persona que vol sotmetre's a una reassignació genital i modifica el seu cos per viure en el gènere que sent com a propi.

Transsexual femení: aquelles persones que neixen biològicament homes i se senten dones.

Transsexual masculí: aquelles persones que neixen biològicament dones i se senten homes.

Transgènere: pot tenir diferents matisos (en funció del moment històric i del punt geogràfic):

- Pot referir-se a una persona que viu en el gènere oposat al qual va ser assignat en néixer, però sense modificar el seu cos necessàriament (hi ha discussions sobre aquesta definició).
- Terme que designa la persona la identitat de la qual no s'adequa clarament amb els rols de gènere (home/dona) però que els combina o es mou entre ells.
- Persona a la que se li va assignar un sexe, normalment en néixer i basat en els seus genitals, però que sent que és una descripció falsa o incompleta d'ella mateixa.

Els termes **tercer sexe** i **tercer gènere** serveixen per descriure individus que es considera que no són homes ni dones, igual que la categoria social **genderqueer** present en aquelles societats que reconeixen tres o més gèneres. L'estat de no ser ni masculí ni femení pot entendre's en relació al sexe, rol genèric, identitat de gènere o orientació sexual de l'individu. En diferents cultures (o per a diferents individus), un tercer sexe o gènere pot representar un estat intermig entre homes i dones, un estat en què s'és dos (una cosa així com «l'esperit d'un home en el cos d'una dona» o «l'esperit d'una dona en el cos d'un home»), un estat en què no s'és cap, l'habilitat de canviar de gènere, o una categoria del tot independent del masculí i el femení.

Al marge que hi ha diverses cultures ancentrals que reconeixen aquest tercer sexe, al 2013 Alemanya va regular el tercer sexe per tal que els pares i mares no estiguessin obligats a registrar el sexe d'un bebè nascut amb sexe indefinit. Igualment, al 2014, el Tribunal Superior d' Austràlia ha determinat que una persona pot ser registrada como pertanyent a un **gènere neutre**, ni masculí ni femení. Enguany, també la Índia ha reconegut els transsexuals com a tercer gènere.

Cissexual: terme que descriu persones la identitat de gènere de les quals és concordant amb el seu sexe biològic. És a dir, cissexual és aquella persona que no és trans. En encunyar aquest nou concepte, es pretén que el terme contraposat a "trans" no sigui "normal", com implícitament s'ha assumit fins ara. Aquest terme no té a veure amb l'orientació sexual (per exemple, una dona cissexual pot ser lesbiana o heterosexual o bisexual).

Queer. en anglès literalment significa *raret* i s'utilitza per insultar els nens i nenes que no actuen segons les normes del seu gènere. La reapropiació d'aquest insult és, per una banda, l'emblema d'un moviment polític que va sorgir a finals dels 80 del segle passat com a crítica a les organitzacions gais que s'havien institucionalitzat i, de l'altra, denomina una **teoria que concep les identitats de gènere i la sexualitat com a construccions socials**; de manera que trenca radicalment amb l'explicació biològica o natural de les formes que pren el desig i el gènere. El discurs *queer* parteix d'una crítica a les identitats, argumentant que ens constrenyen, i proposen la seva destrucció o reapropiació irònica. Alhora el discurs *queer* es caracteritza per una defensa de les formes de plaer i afecte minoritaris i per un rebuig a la demanda d'igualtat, ja que es considera que reforça els valors socials que precisament volen combatre.

Segons Beatriz Preciado (2009) la teoria *queer* podria definir-se com una crítica als fonaments sexistes i heterocèntrics que impregnen el discurs de la modernitat.

Sexe: ens distingeix en femelles o mascles d'acord amb característiques biològiques dels nostres cossos com els òrgans genitals interns i externs, les característiques sexuals secundàries, els cromosomes o la càrrega sexual.

Gènere: té a veure amb el fet d'identificar-se com a dona o com a home i de comportar-se segons els rols culturalment atribuïts a cadascuna d'aquestes dues categories.

Transfòbia: violència (estructural, física, simbòlica, verbal, psicològica, etc.) cap a les persones que viuen identitats de gènere que defugen el binomi home-dona.

Homofòbia: és la por o l'aversion irracional contra l'homosexualitat i contra les persones lesbianes, gais o bisexuals basada en el prejudici.

Lesbofòbia: és la por o l'aversion irracional contra les persones lesbianes, basada en el prejudici.

Bifòbia: és la por o l'aversion irracional contra les persones bisexuals, basada en el prejudici.

Heteronorma o heteronormativitat és un règim social, polític i econòmic que imposa el patriarcat i les pràctiques sexuals heterosexuales mitjançant diversos mecanismes mèdics, artístics, educatius, religiosos, jurídics, etc. i mitjançant diverses institucions que presenten l'heterosexualitat com a necessària per al funcionament de la societat i com l'únic model vàlid de relació sexoafectiva i de parentiu. El règim es retroalimenta amb mecanismes socials com la marginalització, invisibilització o persecució.

Té com a base un sistema dicotòmic i jerarquitzat. Això inclou la idea que tots els éssers humans recauen en dues categories diferents i complementàries: home i dona; que les relacions sexuals i maritals són normals solament entre persones de sexes diferents; i que cada sexe té certs papers naturals en la vida. Així, el sexe físic, la identitat de gènere i el paper social del gènere haurien d'enquadrar a qualsevol persona dins de normes íntegrament masculines o femenines. En conseqüència, **l'heterosexualitat** és considerada com l'única orientació sexual normal. Les normes que aquest terme descriu o critica poden ser obertes, encobertes o implícites.

Per saber-ne una mica més... el per què de l'homofòbia, lesbofòbia, transfòbia i bifòbia i com es manifesta (Segons Viñuales i Coll-Planes, principalment) :

Segons l'Olga Viñuales la paraula homofòbia va ser utilitzada per primer cop al 1971 als Estats Units, per K.T. Smith, que tractava d'analitzar les característiques de la personalitat homòfoba en un article.

L'antropòloga Olga Viñuales desgrana en el seu llibre Lesbofobia (2002) les **causes** de la lesbofòbia així com la **naturalesa** de l'homofòbia.

Abans d'entrar en com entén Viñuales l'homofòbia i les seves dimensions, per tal d'entendre completament el plantejament de l'autora, hem d'explicar **com es construeix**, al llarg dels segles, l'homofòbia/lesbofòbia, segons Viñuales.

Per a entendre la transgressió a la norma, aquesta s'ha d'explicar prèviament: cal abordar l'homosexualitat explicant prèviament el model que aquestes pràctiques qüestionen. És per això que explica el model de reproducció que ha dominat el pensament occidental sobre la identitat sexual des del segle XIX.

Viñuales es pregunta per què en la nostra cultura s'han generat diferents identitats sexuals, com l'homosexualitat, fet que no passa en altres cultures on es donen de forma normalitzada relacions que nosaltres entendríem com a homosexuals. La nostra cultura ha generat un discurs social al voltant de l'homosexualitat que en d'altres llocs no es dona. Segons l'autora, es generen identitats com una reacció a l'opressió, en aquest cas, la d'una societat heterosexista, com ho és la nostra. **Per què es generen aquestes identitats sexuals dissidents? Per què se les margina?**

A diferència d'altres cultures, on per exemple creuen que el sexe no intervé en la procreació, a Occident fins el s.XIX es pensava que els homes eren els únics que podien donar vida. No érem els únics en tant que és un fet que acostuma a donar-se en les cultures monoteïstes. Les religions monoteïstes inspiren teories monogenètiques sobre la vida (per exemple, l'home posa una llavor al ventre de la dona) i alhora aquestes teories dissenyen el paper dels gèneres en aquest procés, un disseny que es convertirà en tot un estil de vida.

Des de l'antiguitat fins el segle XIX es pensava que només existia un sexe i dos gèneres. Segons Viñuales, aquesta divisió dels gèneres tenia una legitimació sobrenatural en la religió: el sexe masculí era el més valorat per ser generador de vida. A la dona se li reconeixia un gènere diferent de l'home pel seu rol passiu. Però no pertanyia a un sexe diferent, sinó que se la considerava un home imperfecte. Fins que al 1820 es va descobrir l'òvul, de manera que l'home no era l'únic que intervenia en la procreació i es demostrava que la humanitat era sexuada (hi havia dos sexes diferenciats). Així que es va passar d'un model de procreació a un de reproducció on les diferències entre dones i homes s'explicaven per llur diferent naturalesa sexual. Així ho explica Viñuales:

“Sexe i gènere quedaven així estretament lligats, es prescrivía la còpula heterosexual i s'establía la reproducció com a finalitat única de la sexualitat humana, quedant qualsevol situació intermitja (com l'hermafroditisme, la transsexualitat o l'homosexualitat, que en èpoques anteriors havien estat considerades com a variants de l'ideal) exclosa de l'àmbit de la normalitat i relegada a anomalies i patologies. Aquest nou

discurs dicotòmic de la medicina es va estendre i es va institucionalitzar en la societat, consolidant una **cadena simbòlica que vinculava entre sí sexe, gènere, orientació sexual i pràctiques sexuals**. Era un plantejament senzill: es naixia sent mascle o femella, la qual cosa significava comportar-se d'una forma complementària amb una persona de diferent sexe (rols masculins i femenins), preferir com a objecte de desig el sexe oposat i practicar el coit vaginal. I tota aquesta sèrie de supòsits inamovibles amb l'únic objectiu de perpetuar l'espècie”.

En paraules de Preciado (2009) “Entre 1869, moment en què el llenguatge mèdic-jurídic de Centre Europa defineix per primer cop l'oposició entre heterosexualitat i homosexualitat com a lluita moral i orgànica entre la moralitat i la patologia, i 1969, moment de la formació dels primers moviments de defensa dels drets dels homosexuals a Estats Units i Europa, el **discurs heterosexual s'estén com a únic llenguatge biopolític sobre el cos i l'espècie**”.

Al segle XX un seguit d'investigadors i investigadores demostrarien la falsedat del discurs dicotòmic dels sexes i, en conseqüència, de la “cadena simbòlica” que descriu Viñuales. A més, el moviment feminista també va qüestionar el model de reproducció, tot demostrant que era possible i desitjable mantenir relacions sexuals sense finalitats reproductives.

En definitiva, la sexualitat femenina ha estat negada, castigada i estigmatitzada per la religió primer i després per la medicina per raons polítiques: negar, silenciar i estereotipar és una forma de control: la majoria de cultures han intentat controlar la seva reproducció social controlant la sexualitat femenina, categoritzada com a perillosa perquè era reproductiva.

En aquest sentit, el lesbianisme, en la seva expressió política, és més que una identitat sexual, és una actitud que compromet seriosament la política de gèneres, especialment pel que fa al poder que han tingut fins ara els homes per a definir les dones. Per tant, tant l'homofòbia com la misogínia tenen la funció social de sancionar les desviacions dels rols de gènere.

No ens entretindrem a explicar els descobriments científics que segons Viñuales fan trontollar aquesta cadena simbòlica, com per exemple, que hi ha més de dos sexes, com el discurs del gènere era anterior al del sexe i com s'investiga el sexe humà en base aquest discurs de gèneres, com la medicina estableix quines eren les bones i males pràctiques sexuals, com acaba conclouent que l'homosexualitat és una malaltia mental perquè externament no hi havia símptomes; com comportar-se masculinament o femenina varia segons les cultures, la qual cosa vol dir que ser *home* o *dona* és un aprenentatge; com hi ha multitud de pràctiques sexuals no associades al sexe de la persona i com la perspectiva coitocèntrica dominant que sorgeix de la cadena simbòlica nega aquesta diversitat; com l'orientació sexual no depèn del sexe que es posseeixi ni de la identitat de gènere; com la identitat de gènere és una estratègia política que serveix per gestionar la sexualitat humana i la diferenciació sexual.

A Dibuixant el gènere de Gerard Coll-Planas s'explica d'una forma molt entenedora com es va gestar i com s'ha anat implantant "(...) el gènere com una construcció cultural que regula les diferències i desigualtats entre homes i dones i que suposa l'exclusió de les persones trans, intersex, gais, lesbianes i bisexuals".

Coll-Planas contraargumenta el determinisme biològic, aquell que afirma que la nostra identitat de gènere està determinada per factors biològics i que justifica i considera immodificables les diferències i desigualtats entre homes i dones (per exemple, com s'argumenta el patriarcat en base a què els homes suposadament són més agressius per naturalesa i tenen tendència a dominar). Aquests arguments ens fan irresponsables davant les desigualtats i no han tingut en compte que en altres cultures i moments històrics les diferències de gènere es construeixen de formes diverses (per exemple, algunes cultures reconeixen el "tercer gènere").

Coll-Planas explica com l'entorn social i familiar determina des del primer moment en què se sap el sexe de la criatura, com s'haurà de comportar aquella persona, com haurà de vestir, què s'espera d'ella... Entre tots i totes reforçarem contínuament les suposades característiques innates atribuïdes a dones i homes.

En paraules de Preciado (2009) interpretant a Judith Butler, el gènere performatiu (gènere com a pràctica cultural i històrica) convida a pensar la identitat de gènere i sexual com a tàctiques disciplinàries, com a efectes d'un **procés pedagògic de genderització**.

Tornant a Coll-Planas, aquest reconeix també la rellevància del gènere, en tant que ens fa humans (no podem imaginar les persones en abstracte, sense saber si són homes o dones), estructura la societat (hi ha factors econòmics i polítics que contribueixen a mantenir l'estructura binària i desigual), ens construeix una identitat i estructura les relacions amb els altres (prescindir de les categories socials que donen estabilitat no és gens fàcil). Tots aquests factors, i malgrat que el gènere ens té sotmesos a tots i totes, dificulten enormement la tasca de "(re)dibuixar el nostre propi gènere".

Conclou doncs que "la nostra societat és sexista perquè partint de les nostres característiques sexuals se'ns classifica com a homes o dones, com si fossin dues categories fixes, clarament delimitades i centrals en la definició de la persona" de manera que si no podem ostentar trets atribuïts a l'altre gènere, acabem perdent perquè no podem desenvolupar-nos plenament. A més, no només estem construïts com a diferents, sinó que estem ubicats en una estructura desigual on allò masculí és el que està més ben valorat socialment.

L'actual construcció dels gèneres perjudica especialment les **dones**, però també altres col·lectius, aquells que no responen al que s'espera d'ells segons l'actual model sexista:

Intersex: en tant que són persones que no es poden classificar com a masculins ni femenins, atribuir-los un gènere és un problema. Si s'admetessin més sexes, i no només la classificació binària, aquestes persones no tindrien tants problemes (no se'ls sotmetria a tractaments agressius per adaptar el seu cos al sexe normatiu escollit per l'equip mèdic, no se l'obligaria a viure sota els paràmetres del gènere associat al sexe triat, es deixaria que triessin ells el seu gènere quan fossin més grans sense haver de viure la indefinició del gènere com un trauma...)

Trans: se'ls exclou perquè la seva identitat de gènere no correspon amb l'assignada en néixer en funció dels seus genitals.

Lesbianes, gais i bisexuals: tot i haver-se produït molts avenços socials i legals, continuen estant estigmatitzats i és que l'homofòbia forma part de l'entramat que manté les diferències i desigualtats de gènere (no es comporten segons el gènere assignat). Per això, mentre hi hagi sexisme hi haurà homofòbia.

Tornant al concepte **d'homofòbia** de Viñuales, aquesta l'entén com la **conseqüència primera de la cadena simbòlica**, és una actitud de rebuig cap els que posen en qüestió els rols de gènere o les expectatives socials associades a aquests rols. És una actitud d'aversion i hostilitat cap als membres d'un grup basada simplement en la seva pertinença a ell i en la presumpció que cada membre posseeix les característiques objectables atribuïdes al grup. La naturalesa d'aquesta actitud consta de quatre característiques, segons Viñuales:

Sentiment de superioritat

La medicalització de la sexualitat va establir l'heterosexisme com l'únic model a seguir i de referència per a avaluar altres sexualitats. En prendre la reproducció com a referència, la medicina decimonònica "naturalitza" un determinat model o cadena simbòlica. Aquest ordre sexual "natural" exclou als que dissenteixen d'ell sancionant-los negativament de diverses formes (per tant, se sanciona també a aquells que no es comporten com el que s'espera d'ells segons el seu gènere, com per exemple, una dona heterosexual amb una forta personalitat).

La deshumanització del l'altre

Consisteix en suposar que l'altre està mancat d'emocions i consciència. En pretendre que som diferents, es rebutgen les similituds, s'ignora l'altre, no es reconeixen les seves necessitats, que bàsicament són les mateixes que les de la resta de la humanitat. La deshumanització s'expressa de diferents maneres i en diversos àmbits:

- A través del llenguatge. La injúria està present en els acudits, les cançons, els comentaris i en la representació grotesca i burlesca de gais i lesbianes als mitjans de comunicació.

- A través de la ignorància o l'actitud de no voler saber (per exemple, aquells metges o psicòlegs que no reconeixen que l'homosexualitat no és una patologia i que, per tant, no confereix caràcter).
- A través de la representació grotesca de gais i lesbianes, tot caricaturitzant i deshumanitzant alhora que confirma estereotips. O el silenci, el fet de negar l'existència de l'altre.
- A través del distanciament social. Es percep la persona homosexual com algú que pertany a una categoria de persones determinada, la qual cosa genera distanciament social en les xarxes de parentiu, d'amistat i en el treball. Els que pateixen aquest distanciament social és lògic que es facin més reservats, en tant que perceben l'hostilitat general.

Convicció de ser mereixedor de privilegis per estar en la posició correcta

L'homofòbia actual institueix un tipus de violència simbòlica que es caracteritza per dos tipus de sentiments respecte a gais i lesbianes:

- Les seves demandes són il·legítimes: *ho volen tot*, volen aconseguir més del que es mereixen
- Transgredeixen valors: no respecten les regles de joc, els valors morals tradicionals (família) tot prenent gaudir d'una sèrie de drets propis dels heterosexuats.

L'amenaça de la diferència

La institucionalització de la vida privada, de la sexualitat i de les emocions evita que els individus hagin de reinventar el seu lloc en el món contínuament. És més còmode i fàcil actuar prenent com a referència models de conducta *prescrits*. Des d'aquesta perspectiva, hem d'entendre que les institucions i, sobretot, la institucionalització de les relacions, substitueixen els instints com a mecanisme d'adaptació social, ja que facilita l'acció sense haver d'aturar-se a considerar altres alternatives. Així, s'estalvia esforç personal alhora que consolida la conformitat social. Aquesta mena d'anestèsia social s'evidencia en el profund rebuig a parlar sobre qualsevol tema que alteri la consciència d'estar en la posició correcta. El silenci i la ignorància són les seves principals estratègies.

Segons Gerard Coll-Planes, Bustamante i Missé (2009) l'homofòbia és **l'opressió que s'activa en contra dels qui se senten atrets per persones del mateix sexe**. Coll-Planes estructura aquesta opressió, de la mà de l'autora feminista Iris Young (2000), a partir de tres dimensions:

Violència: de l'insult a l'assassinat

S'inclouen els actes de violència física, emocional i simbòlica que es proposen degradar, humiliar o estigmatitzar membres d'un grup per tal de ser-ho. L'autora, malgrat condemnar els actes i els seus autors, posa en relleu que el problema greu és el caràcter sistemàtic de la violència, és a dir, la seva existència en tant que pràctica social.

La violència pot ser física (pallissa), simbòlica (atac a la categoria social, a través d'un acudit per exemple) o psicoemocional (com un insult). Pot provenir de l'exterior o pot dirigir-se cap a un mateix (depressió, suïcidi). Pot ser per activa o per passiva (obviar un problema que afecta la categoria social, per exemple).

Marginació

La marginació, segons Young, és l'expulsió d'una categoria de gent de la participació igualitària en la societat, que queda potencialment subjecte a privacions i exposada a la vulnerabilitat.

L'opressió ideològica

És el fet d'experimentar que el discurs dominant invisibilitza un grup social, l'estereotipa i l'assenyala com *l'altre*.

Els estereotips creen imatges homogènies del grup social, alhora que li atribueixen formes de ser i de viure considerades negatives (ex. gai associat a la SIDA)

La invisibilització, que els autors relacionen amb la misogínia (en ser la sexualitat femenina un instrument de desig masculí, fa impensables les relacions erotico-afectives entre dones; Borrillo, 2001) és el que fa que els estereotips sobre les lesbianes no estiguin tan estesos. A la invisibilització és encara més complicada d'enfrontar-s'hi que al rebuig, per exemple, perquè nega l'existència d'aquell grup.

Altres autors denuncien l'*homofòbia liberal*: actitud de tolerància cap a lesbianes i gais en la mesura que es despolititzin i retornin a l'espai privat, redefinint així l'espai públic com a heterosexual.

Un apunt: el problema de la transfòbia

La transfòbia parteix de la mateixa arrel que la misogínia i l'homofòbia i és un greu problema que pateixen les persones trans i, per tant, la nostra societat.

A continuació es presenta un breu resum que no fa justícia al molt recomanable llibre del sociòleg Miquel Missé, [Transsexualitats, altres mirades possibles](#).

Si bé en un primer moment, quan la medicina al món occidental comença a ocupar-se de les persones transsexuals, es podria definir com a període positiu perquè legitimava en certa manera les persones trans que eren considerades perverses i s'iniciava la investigació dels tractaments, la patologització de la transsexualitat a llarg termini ha resultat ser una llosa per a moltes persones, en tant que en realitat, "(...) els interessos dels metges tenien molt més a veure amb mantenir l'ordre tradicional del gènere que no pas amb les necessitats de la població trans".

Avui dia hi ha moltes persones trans que no volen passar pel quiròfan per modificar el seu cos però reclamen poder viure en el gènere que desitgen. Argumenten que no tenen cap malaltia mental i encara menys una malaltia mental que es *curi* mitjançant intervencions quirúrgiques, la qual cosa no té gaire sentit. També és cert que moltes persones trans volen passar pel quiròfan i manifesten voler *ser* homes o dones. L'autor es pregunta aquí fins a quin punt ha influït la societat en aquesta decisió (ser dona transsexual com cal implica tenir vagina, pits, comportar-se de forma "femenina", odiar el cos d'home amb el que vas néixer, etc.). El problema doncs no seria operar-se o no, sinó en identificar l'origen del rebuig del seu cos que ha portat a moltes persones trans al quiròfan i quina és la resposta que la medicina ha donat a aquest malestar. El problema no és de les persones trans, sinó de la societat que no sap com classificar aquestes persones en el sistema binari actual de sexes (home/dona). De fet, a les persones trans, se les estimula per reproduir els models de gènere tradicionals (algunes preguntes del test per determinar si una dona trans pot començar el tractament hormonal són extremadament sexistes: t'agraden les revistes de mecànica? T'agradaria ser florista? T'agraden les novel·les d'amor?...) Aquests models xoquen de ple amb l'alliberament de la dona o les noves masculinitats.

Missé planteja que el problema no és la transsexualitat, sinó la transfòbia i que aquesta no es combat modificant els cossos segons les sexualitats normatives d'Occident (l'autor suggereix que seria molt positiu veure com altres cultures normalitzen la diversitat sexual sense els límits del sistema binari occidental del sexe i del gènere). Cal crear un nou marc normalitzador on la transsexualitat sigui possible sense les pressions de gènere ni estereotips sexistes. Només així acabarem amb la transfòbia.

BIBLIOGRAFIA

Transitant per les fronteres del gènere. Estratègies, trajectòries i aportacions de joves trans, lesbianes i gais. COLL-PLANAS, G. et al. Generalitat de Catalunya. Any 2009.

Lesbofobia. VIÑUALES, O. La biblioteca del ciudadano. Bellaterra. Any 2002.

Homofobia. BORRILLO, D. La biblioteca del ciudadano. Bellaterra. Any 2001.

Transsexualitat, altres mirades possibles. MISSÉ, M. Col·lecció *Textos del Cuerpo*. Editorial UOC. 2012.

Dibuixant el gènere. Textos de COLL-PLANAS, G.; il·lustracions de VIDAL, M. Edicions 96. 2013.

El deseo homosexual. HOCQUENGHEM, G. Editorial Melusina. 2009.

Terror anal: apuntes sobre los primeros días de la revolución sexual. Epíleg de PRECIADO, B. a El deseo homosexual. Editorial Melusina. 2009.

Wikipedia (juliol i desembre 2014)

Polítiques locals d'igualtat per raó d'orientació sexual i d'identitat de gènere.
Llibre Blanc